Додатна настава за први разред
30. октобар 2005.г.

Елементарна геометрија

Милан Новаковић

1. Дати су кругови k_1 и k_2 који се споља додирују у тачки A и права p која дате кругове додирује редом у тачкама B и C. Доказати да је $\angle BAC = 90^o$.

2. Дати су кругови k_1,k_2,k_3 такви да се свака два од њих додирују. Нека се кругови k_1 и k_3 додирују у тачки B, кругови k_2 и k_3 у тачки A, а кругови k_1 и k_2 у тачки C. Нека су пресечне тачке правих AC и BC са k_3 тачке E и F. Доказати да су центар круга k_3 и тачке E и F колинеарне.

3. На дужи AB узета је тачка C. Права која пролази кроз C сече кругове над AC и BC као пречницима у тачкама K и L, а круг над AB као пречницима у тачкама M и N. Доказати да је $KM = LN$.

4. Дата су четири круга S_1, S_2, S_3, S_4 при чему се споља додирују кругови S_i и S_{i+1} за $i = 1, 2, 3, 4$ ($S_5 = S_1$). Доказати да су додирне тачке ових кругова темена тетивног четвороугла.

5. Три круга једнаких полупречинка R садрже заједничку тачку H. Нека су A, B и C остале (различите) тачке пресека ових кругова. Доказати да је:

   (а) H ортоцентар $\triangle ABC$;

   (б) полупречик описаног круга око $\triangle ABC$ једнак R.

6. Нека су PC и PD тангентне дужи из тачке P на круг са пречником AB. Нека је K пресек правих AC и BD. Доказати да је $PK \perp AB$.

7. Нека су O_a, O_b и O_c центри описаних кругова око троуглова PBC, PCA и PAB. Доказати да ако тачке O_a и O_b припадају редом правама PA и PB да тада и тачка O_c припада правој PC.

8. Заједничке спољашње тангенте на два круга различитих полупречника додирују ове кругове у тачкама A, B, C, D. Доказати да је четвороугао $ABCD$ тангентан акко се ова два круга додирују.

9. Дат је паралелограм $ABCD$. Споља приписана кружница троугла ABD додирује AD и AB редом у тачкама M и N. Доказати да пресеци праве MN са BC и CD припадају уписаној кружници троугла BCD.

10. Дата је кружница S и тачке A и B на њој и C на тетиви AB. За сваку кружницу S' која додирује AB у C и сече S у P и Q нека је M пресечна тачка AB и PQ. Доказати да положај тачке M не зависи од избора кружнице S'.

11. Круг са центром Q који садржи тачке B и C сече странице AB и AC троугла ABC у тачкама K и L. Круг описан око троугла AKL сече описани круг троугла ABC у тачкама A и N. Доказати да је $QN \perp AN$.

12. (Савезно 2005, 1.раз) Нека је ABC оштроугли троугао. Кружница k, над пречником AB, сече странице AC и BC редом у тачкама M и N. Тангенте кружнице k у тачкама M и N секу се у тачки P. Ако је $CP = MN$, одредити $\angle ACB$.

13. (Републичко 2004, 2.раз) Дат је троугао ABC. Права симетрична тежишној дужи из A у односу на симетралу угла $\angle BAC$ сече описани круг троугла ABC у тачки K. Нека је L средиште дужи AK. Доказати да је $\angle BLC = 2\angle BAC$.

14. (Интерно 2002) Нека су H_1, H_2, подножја нормала из ортоцентра H троугла ABC на симетрале унутрашњег и спољашњег угла код темена C, а C_1 средишта странице. Доказати да су тачке H_1, H_2, C_1 колинеарне.

15. (Окружно 2002, 2.раз) У оштроуглом троуглу ABC, B' и C' су подножја висина из темена B и C редом. Кружница са пречником AB сече праву CC' у тачкама M и N, а кружница са пречником AC сече праву BB' у P и Q. Доказати да је четвороугао $MPNQ$ тетиван.

16. (ИМО 2002, предлог) Нека се кругови S и S' секу у тачкама P и Q. Нека су A и B произвољне тачке круга S различите од P и Q и нека AP и BP секу круг S' у тачкама A' и B'. Ако је C пресек AB и $A'B'$, доказати да за било који избор тачака A и B центар описаног круга око $\triangle AA'C$ припада неком кругу.

17. Нека је I центар уписаног круга троугла ABC. Тачка D је ван троугла ABC таква да је $DA \parallel BC$ и $DB = AC$, али $ABCD$ није паралелограм. Симетрала угла $\angle BDC$ сече нормалу из I на BC у тачки X. Описани круг око троугла CDX сече праву BC у тачки Y. Доказати да је троугао DXY једнакокраки.

18. Нека је B додирана тачка тангенте из A на круг S и нека је C произвољна тачка таква да дуж AC сече S у две различите тачке. Нека је S' круг који додирује AC у тачки C и S у тачки D која је са супротне стране праве AC од тачке B. Доказати да центар круга описаног око троугла BCD припада описаном кругу троугла ABC.

19. Нека је AD висина троугла ABC. Нека су тачке X и Y на описаним кружницама око троуглова ADB и ACD редом и нека су при томе X, Y, D колинеарне. Ако су M и M' средишта XY и BC редом, доказати да је $MM' \perp AM'$.

20. Кругови S и S' се секу у тачкама X и Y, а заједничка тангента која је ближа X их додирује у A и B. Тангнта на круг S у тачки X сече круг S' у тачки W, а AX сече S' у тачки Z. Доказати да су BX и BW тангенте на описани круг троугла XYZ.

21. Нека је I центар уписаног круга у троугао ABC. Нека су D, E, F тачке у којима уписан круг додирује странице AB, BC, CA редом. Ако AD сече уписани круг још и у тачки P, а M је средиште EF, доказати да тачке P, M, D, I леже на једном кругу или на правој.

22. Нека је BD симетрала у троуглу ABC и нека су E и F подножја нормала из A и C на BD. Ако је M подножје нормале из D на BC, доказати да је DM симетрала угла EMF.

23. Уписани круг са центром I у троугао ABC додирује странице BC, CA, AB у тачкама D, E, F редом. Праве BI и CI секу EF у P и Q редом. Доказати да ако је DPQ једнакокраки, да је онда и ABC.

24. Уписани круг троугла ABC додирује странице BC, CA, AB у тачкама D, E, F редом. Ако AD сече уписани круг у Q, доказати да EQ полови AF акко $AC = BC$.

25. Нека је H ортоцентар троугла ABC са висинама AE и BF. Нека је O пресек правих које су симетрицне правама AE у односу на симетралу угла у A и BF у односу на симетралу угла у B. Означимо са M и N пресеке правих AE и AO са описаним круго око троугла ABC. Нека се BC и HN, BC и OM, HR и OP секу редом у P, R, S. Доказати да је $AHSO$ паралелограм.

26. Нека симетрала унутрашњег угла код A троугла ABC сече BC у X. Нормала на AX у тачки X сече AB у Y. Нормала на AB у Y сече AX у R. Нека је S пресек тежишне дужи из A и XY. Доказати да је RS нормално на BC.

27. (Савезно 1991, 2.раз) Дате су четири праве тако да се сваке две секу и да се никоје три не секу у једној тачки. те праве одређ уују четири троугла.
(а) Доказати да се описане кружнице тих троуглова ссеку у једној тачки X.
(б) Доказати да центри поменутих описаних кругова припадају једној кружници која такође садржи тачку X.

28. Нека је ABC произвољан троугао. Круг који пролази кроз B и C сече странице AB и AC у тачкама D и E, редом. Пројекције тачака B и E на праву CD су тачке B' и E', редом, а тачака D и C на праву BE тачке D' и C', редом. Доказати да су тачке B', D', C' и E' концикличне.

29. Нека су су $ABCD$ и $AEFG$ правоугаоници такви да су тачке B, E, D, G колинеарне (и у том распореду). Нека се праве BC и GF секу у тачки T и нека се тачке DC и EF секу у тачки H. Доказати да су тачке A, H и T колинеарне.

30. Нека је E средиште странице CD квадрата $ABCD$. Нека је M тачка унутар квадарата таква да је $\angle MAB = \angle MBC = \angle BME = x$. Наћи угао x.

31. Нека је $ABCD$ ромб, чији је пресек дијагонала тачка O. Тачка P је дата у унутрашњости ромба, али не на његовим дијагоналама. Нека су тачке M, N, Q, R пројекције тачке P на странице AB, BC, CD, DA, тим редом. Нека се симетрале страница MN и RQ секу се у тачки S, а симетрале страница NQ и MR у тачки T. Доказати да су тачке P, S, T, O темена правоугаоника.

32. (Републичко 2001, 1.раз) Дат је оштроугли троугао ABC. Нека је BK, $K \in AC$, симетрала његовог унутрашњег угла у темену B, CD висина, $N \in CD$ тачка таква даје $KN \perp BC$, и $M = BK \cap CD$. Ако је P пресечна тача круга описаног око троуглова BKN и праве AB, $P \neq B$, доказати да је $PK = PM$.

33. (БМО 2003, предлог) Нека у o_1, o_2, o кругови такви да o_1 и o_2 пролазе кроз центар O круга o. Круг o сече круг o_1 у тачкама A, E, акруг o_2 у тачкама C, D. Кругови o_1 и o_2 секу се у тачкама O и M. Ако AD сече CE у тачки B и ако је $MN \perp BO$ ($N \in BO$) доказати да је $\frac{1}{MN^2} + \frac{1}{MO^2} = \frac{1}{MN^2}$.

34. (БМО 2004) Нека је O унутрашња тачка оштроуглог троугла ABC. Кругови са центрима у средиштима страница троугла ABC, који пролазе кроз тачку O, међусобно се секу у тачкама K, L, M, различитим од O. Доказати да је O центар уписаног круга у троугао KLM, ако и само ако је O центар описаног круга око троугла ABC.

35. (БМО 2005) Нека је ABC оштроугли троугао чији центар уписаног круга додирује странице AB и AC у тачкама D и E редом. Нека су X и Y тачке пресека симетралама углова $\angle ACB$ и $\angle ABC$ са DE и нека је Z средиште странице BC. Доказати да је троугао XYZ једнакостраничан ако и само ако је $\angle A = 60^o$.

36. (ИМО 2005, 4.зад) Дат је оштроугли троугао ABC такав да је $AB \neq AC$. Кружница чији је пречник BC сече странице AB и AC у тачкама M и N редом. Означимо са O средиште странице BC. Симетрале углова BAC и MON секу се у тачки R. Доказати да се кружнице описане око троуглова BMR и CNR секу тачки који припада страници BC.

37. Нека су AA_1, BB_1, CC_1 висине оштроуглог троугла ABC, O_A, O_B, O_C - центри кругова уписаних у троуглове AB_1C_1, BC_1A_1 и CA_1B_1 редом, T_A, T_B, T_C - тачке додира круга уписаног у троугла ABC са страницама BC, CA, AB редом. Доказати да су све странице шестоугла $T_AO_CT_BO_AT_CO_B$ једнаке.

38. (ИМО 1994, 2.зад) Нека је N произвољна тачка на симетрали угла $\angle BAC$. P и O су тачке на правама AB и AN, редом, тако да је $\angle ANP = 90^o = \angle APO$. Q је произвољна тачка на правој NP. Нека произвољна права кроз Q сече праве AB и AC у тачкама E и F редом. Доказати да је $\angle OQE = 90^o$ ако и само ако је $QE = QF$.

39. (ИМО 1995, 1.зад) Нека су A, B, C, D различите тачке једне праве, у том редоследу. Кругови са пречницима AC и BD секу се у тачкама X и Y. Нека је O произвољна тачка на правој XY, али да није на AD. Нека је пресечна тачка CO са кругом пречника AC тачка M, и нека BO сече круг у тачки N. Доказати да су праве AM, DN, XY конкурентне.

40. (ИМО 1997, предлог) Нека је D тачка на страници BC троугла ABC. Права AD сече круг описан око ABC опет у тачки X. Нека су P и Q подножја нормала из тачке X на праве AB и AC, редом и нека је k круг са пречником XD. Доказати да је права PQ тангентна на k ако и само је $AB = AC$.

41. (ИМО 2000, предлог) У равни су дата два круга која се секу у тачкама X и Y. Доказати да постоје тачке A, B, C, D са следећим својством: за сваки круг који додирује два дата круга у тачкама A и B и који сече XY у тачкама C и D, свака од правих AC, AD, BC, BD пролази кроз неку од ових тачака.

42. (ИМО 2002, 2.зад) Круг S има центар O и пречник BC. Нека је A тачка на S таква да је $\angle AOB < 120^o$. Нека је D средиште лука AB који не садржи C. Права кроз O паралелна са DA сече AC у I. Симетрала странице OA сече S у тачкама E и F. Доказати да је I центар уписаног круга троугла CEF.

43. (ИМО 2004, предлог) Нека је O центар описаног троугла ABC код кога је $\angle B < \angle C$. Права AO сече страницу BC у тачки D. Центри кругова описаних око троуглова ABD и ACD су редом тачке E и F. Нека су G и H редом продужеци дужи BA и CA преко A, такви да је $AG = AC$ и $AH = AB$. Доказати да је четвороугао $EFGH$ правоугаоник ако и само ако је $\angle ACB - \angle ABC = 60^o$.

milan.novakovic@gmail.com